

การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม

Enhancing Prosocial Behavior in Social Studies for Grade 9 Students through Cooperative Teaching Methodology and Social Support Framework

ปริยวดี จงพำ¹ โชติกา ปัทมาภรณ์²

Preeyawadee Jongphra Chotika Pattamaporn

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาที่ส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ (2) เปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental research) กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และแบบวัดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีความเหมาะสมในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.93 และ 4.86 จาก 5 ตามลำดับ) และผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมก่อนและหลังเรียนพบว่า นักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Mean = 4.02, $t = 5.358$) โดยทุกด้านของพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (การให้ Mean = 3.35, $t = 4.409$; การแบ่งปัน Mean = 4.20, $t = 2.717$; การช่วยเหลือ Mean = 3.86, $t = 4.050$; การปลอบโยน Mean = 4.52, $t = 4.311$; การร่วมมือ Mean = 3.77, $t = 3.876$) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมสามารถพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้

คำสำคัญ: พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม การสอนแบบร่วมมือ การสนับสนุนทางสังคม

¹สาขาสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ
Department of Social Studies, Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary), Srinakharinwirot University, Bangkok.

²สาขาสังคมศึกษา, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ
Department of Social Studies, Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary), Srinakharinwirot University, Bangkok.

Corresponding author e-mail: sukanyac@gs.wu.ac.th

ARTICLE HISTORY: Received 19 July 2024, Revised 9 March 2025, Accepted 6 May 2025

Abstract

The purposes of this study are to 1) develop a learning management plan in social studies that promotes prosocial behavior in 9th grade students and 2) compare students' prosocial behavior before and after learning management by combining the concept of cooperative learning in social studies with social support. This is a pre-experimental research study. The sample consists of 31 9th grade students from Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary). The sample was obtained through cluster sampling. The research instruments include the developed learning management plan and a scale to measure prosocial behavior for junior high school students. The development of the learning management plan was evaluated by experts and found to have a high level of appropriateness (mean scores of 4.93 and 4.86 out of 5). A comparison of prosocial behavior before and after learning shows that students have significantly higher scores for prosocial behavior after learning (mean= 4.02, $t = 5.358$, $p < .05$). All aspects of prosocial behavior were higher after learning (giving: mean= 3.35, $t = 4.409$; sharing: mean= 4.20, $t = 2.717$; helping: mean= 3.86, $t = 4.050$; comforting: mean= 4.52, $t = 4.311$; cooperating: mean= 3.77, $t = 3.876$). The results indicate that cooperative learning management along with social support can effectively develop prosocial behavior in 9th grade students.

Keywords: *Prosocial behavior, Cooperative learning, Social support*

บทนำ

การระบาดของ COVID-19 ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษามาก โดยสถานศึกษา มีการปรับตัวสู่การเรียนรู้รูปแบบออนไลน์เพื่อรักษาความต่อเนื่องของการศึกษา แม้ว่ารูปแบบการเรียนรู้เหล่านี้จะมีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ แต่การเรียนรู้ออนไลน์เป็นเวลานานส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Irawan, Dwisona, & Lestari. 2020; Kan Hyeong-woo. 2021; ดุลยา จิตตะยโสธร. 2557; Martinsone *et al.* 2022) โดยนักเรียนมีแนวโน้มที่จะขาดทักษะการร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ และแสดงความเป็นผู้นำ (FUMIO. 2022) รวมถึงทักษะทางสังคมที่สำคัญอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจ (Linanda, Amanah, & Gutji. 2024; Manohar. 2024) ผลกระทบเหล่านี้ทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะแยกตัว อารมณ์แปรปรวน และแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น นอกจากนี้การเรียนรู้ออนไลน์ยังลดโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรง ซึ่งส่งผลเสียต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมที่จำเป็นต่อการปรับตัวในสังคม (Linanda, Amanah, & Gutji. 2024) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียนที่ใช้สื่อดิจิทัลเป็นหลักในการสื่อสาร (Manohar. 2024)

พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเป็นการกระทำของบุคคลที่ตั้งใจทำประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม หรือประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ ไม่หวังผลตอบแทนในเชิงรูปธรรม (ปวรี ภาณุจันท์ นิลผาย. 2562) ซึ่งประกอบด้วย การให้ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การปลอบโยน และการร่วมมือ (ดุลยา จิตตะยโสธร. 2561; สุรางค์ โค้วตระกูล. 2559) อันก่อให้เกิดการเอาใจใส่และ

การเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และพร้อมที่จะพัฒนาและเพิ่มขีดจำกัดความสามารถของกันและกัน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม (Johnson & Johnson. 1992; นกสร มิลินทานุช. 2561) โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทั้งองค์ความรู้และทักษะทางสังคม เช่น การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการแก้ปัญหา หลักการสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบด้วย การพึ่งพาอาศัยกัน การมีปฏิสัมพันธ์ การฝึกทักษะทางสังคม การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม และการประเมินผลรายบุคคลและรายกลุ่ม ซึ่งมีรูปแบบการสอนหลากหลายให้เลือกใช้ เช่น JIGSAW, TAI, TGT, LT, GI, CIRC เป็นต้น (ทิศนา ขัมมณี. 2564)

การเรียนรู้ร่วมกันจะประสบผลสำเร็จได้อาศัยการสนับสนุนทางสังคม โดยเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่มุ่งช่วยเหลือกันและกัน ทั้งทางนามธรรมและรูปธรรมซึ่งนักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากครูและเพื่อนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะรู้สึกได้รับการยอมรับและมีคุณค่า สามารถรับมือกับอุปสรรคได้ โดยการสนับสนุนทางสังคมครอบคลุมด้านความผูกพัน การช่วยเหลือ การยอมรับ การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการเอื้อประโยชน์ต่อผู้อื่น (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2562) การสนับสนุนทางสังคมมีความสำคัญต่อการส่งเสริมพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน การศึกษาของรัศมีแสง หนูแป้นน้อย ทศนา ทวีคุณ และ พชรินทร์ นินทจันทร์ (2561) พบว่าเด็กวัยรุ่นที่ถูกรังแกและมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่น ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครูและเพื่อนน้อยกว่าเด็กที่ถูกรังแก และเด็กที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการรังแก โดยเด็กวัยรุ่นที่ถูกรังแกและมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นนั้นขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และแสดงออกความรู้สึกของตนโดยการรังแกผู้อื่นอีกต่อหนึ่ง ทำให้มีเพื่อนน้อยลง และขาดการสนับสนุนจากครูและเพื่อน

การเรียนรู้ออนไลน์ส่งผลเสียต่อพัฒนาการทางสังคมของนักเรียน โดยลดโอกาสในการปฏิสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม เช่น การช่วยเหลือ การทำงานร่วมกัน และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสนับสนุนกันและกันภายในกลุ่ม โดยได้รับแรงเสริมจากเพื่อนและผู้สอน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกับแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม มีระดับคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 ห้องเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เนื่องจากประชากรมีคุณลักษณะและความสามารถที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น กลุ่มอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดแบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคม จำนวน 2 เรื่อง คือ กฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา และสิทธิมนุษยชน และหลังจากผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยแบบการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental research) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม และศึกษาแนวโน้มที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนในการวางแผนการวิจัยในอนาคต โดยกำหนดให้มีกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และมีการวัดระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนก่อนและหลังเข้าการจัดการเรียนรู้ (One Group Pretest-Posttest Design) (Fitz-Gibbon; & Morris. 1987) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม (ตาราง 1) ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 31 คน เป็นระยะเวลา 1 เดือน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นบนแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 2 แผน เรื่อง กฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา และสิทธิมนุษยชน จำนวน 8 คาบเรียน โดยแบ่งสอน 4 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที

2. แบบวัดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนามาจากแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของ ดุลยา จิตตะยโสธร (2557) เพื่อให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย และใช้มาตรวัดลิเคิร์ต (Likert Type Scale) เพื่อวัดความเข้มข้นของพฤติกรรม โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การให้ การแบ่งปัน การช่วยเหลือ การปลอบโยน และการร่วมมือ รวมทั้งหมด 25 ข้อคำถาม

ตารางที่ 1 แบบแผนการดำเนินการวิจัย

Group	Pre-test	Treatment	Post-test
กลุ่มทดลอง	T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

T1 คือ การวัดระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้

X คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม

T2 คือ การวัดระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 31 คน ดังนี้

1. ผู้วิจัยพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม จากนั้นทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคม แลพฤติกรรมศาสตร์ รวม 3 ท่าน

2. ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา และสิทธิมนุษยชนให้นักเรียน รวมถึงร่วมสร้างข้อตกลงและกติกาในชั้นเรียน ทั้งเนื้อหา กิจกรรมการเรียน และการวัดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม

3. ผู้วิจัยทำการวัดระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้

4. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

5. ผู้วิจัยทำการวัดระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้

6. ผู้วิจัยพิจารณาใบบันทึกความรู้อย่างเดี่ยวและกลุ่ม เพื่อประเมินประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดแบบร่วมมือของ Johnson & Johnson (2018) และสนับสนุนทางสังคมของ House, Landis, & Umberson (1988) จำนวน 2 เรื่อง คือ กฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา และสิทธิมนุษยชน โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและการสนับสนุนทางสังคม (ตาราง 2) ทั้งนี้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ จากผู้เชี่ยวชาญทางการสอนสังคมศึกษา จำนวน 3 ท่าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญใช้ในการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมอยู่ที่ 4.93 จาก 5 ถือว่าถือว่ามีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สิทธิมนุษยชน อยู่ที่ 4.86 จาก 5 ถือว่าถือว่ามีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ขอบเขตของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนคาบ	จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อและอุปกรณ์การเรียน
กฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา (แผน 1)	4	1) เพื่อให้นักเรียนบอกนิยามความหมายของกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญาได้ 2) เพื่อให้นักเรียนแยกแยะความแตกต่างระหว่างกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญาได้ 3) เพื่อให้นักเรียนอภิปรายความแตกต่างระหว่างกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญาได้ 4) เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อการเรียน	ครูใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มบ้าน (Home Group) และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) ในบทเรียน การร่วมกันสืบค้นและสรุปองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา	- ใบบันทึกความรู้ - กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ - แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
สิทธิมนุษยชน (แผน 2)	4	1) เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของสิทธิมนุษยชนได้ 2) เพื่อให้นักเรียนอภิปรายคุณค่าและความสำคัญของสิทธิมนุษยชนได้ 3) เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ 4) เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อการเรียน	ครูใช้เทคนิค GI แบ่งนักเรียน 6 กลุ่ม (กลุ่มละ 5 คน คละความสามารถ) แจกเอกสารกิจกรรม โดยแต่ละคนเลือกประเด็นสิทธิมนุษยชน (Black Lives Matter, #MeToo, Pride Month, Write for Right, Children Right Defender) ศึกษาและสรุปประเด็นส่วนตัว ครูแจกฟลิปชาร์ตให้กลุ่มวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้เป็นแผนผังความคิด (Mind Map) เรื่องแนวทางการปกป้องสิทธิมนุษยชน	- ใบบันทึกความรู้ - รายบุคคล - แผนผังความคิด - แบบบุชานของกลุ่ม - แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน - แบบทดสอบ - ทำยบทเรียน

2. แบบวัดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ของ Bierhoff (2002) และ Eisenberg, Tryon, & Cameron (1984) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของ ดุลยา จิตตะยโสธร (2557) เพื่อให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย และใช้มาตรวัดลิเคิร์ต (Likert Type Scale) เพื่อวัดความเข้มข้นของพฤติกรรม โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การให้ การแบ่งปัน การช่วยเหลือ การปลอบโยน และการร่วมมือ รวมทั้งหมด 25 ข้อคำถาม โดยผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Congruence: IOC) ของข้อคำถามเป็นรายข้อ ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 แสดงว่าข้อคำถามสามารถนำมาใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ และหากมีข้อคำถามใดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่าเกณฑ์ ผู้วิจัยทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 31 คน (กลุ่มอื่นจากกลุ่มทดลอง) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ทั้งนี้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เท่ากับ 0.933 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มทดลองต่อไป

จริยธรรมในการวิจัย

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลหลังจากได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีหมายเลขขอเสนอการวิจัย SWUEC-672009 โดยมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ เมื่อเดือนมีนาคม 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้ร่วมและการสนับสนุนทางสังคม ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม สามารถสรุปและอภิปรายการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3

การรายงานผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ฯ (ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ)

เกณฑ์การประเมิน	แผน 1	แผน 2
ด้านที่ 1 สารสำคัญ		
1.1 สารสำคัญสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5
1.2 สารสำคัญสอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้	5	5
1.3 มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5
รวม	15	15
ด้านที่ 2 จุดประสงค์การเรียนรู้		
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5	4.67
2.2 ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ (เข้าใจแนวคิดพฤติกรรมเอื้อสังคม) ทักษะ (ทำงานร่วมกัน สื่อสาร แก้ปัญหา) และคุณลักษณะ (มีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจ มีส่วนร่วม)	4.67	5
2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับหลักการของการออกแบบการสอนแบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคม	4.67	5
2.4 สามารถวัดและประเมินผลได้จริง โดยใช้เครื่องมือที่สามารถวัดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมได้อย่างเหมาะสม	5	4.67
รวม	19.34	19.34
ด้านที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้		
3.1 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และหลักการของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือและสนับสนุนทางสังคม	5	5
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ทั้งความรู้ (แนวคิดเอื้อสังคม) ทักษะ (ร่วมมือ สื่อสาร แก้ปัญหา) และคุณลักษณะ (มีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจ มีส่วนร่วม)	4.67	5
3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการมีทักษะทางสังคม	5	5
3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลา และมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม	5	5
รวม	19.67	20
ด้านที่ 4 สื่อและแหล่งการเรียนรู้		
4.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้สอดคล้องเป้าหมายพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม	5	4.67
4.2 สื่อหลากหลายและส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	5	4.67
4.3 สื่อมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	5	4.67
4.4 สื่อมีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน	5	4.67
4.5 สื่อสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ	4.67	4.33
รวม	24.67	23.01
ด้านที่ 5 การวัดและการประเมินผล		
5.1 สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบการสอนโดยเน้นการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และการแสดงพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม	5	5
5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม	5	5
5.3 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงานกลุ่ม การประเมินตนเอง	5	5
5.4 มีวิธีการวัดผล เครื่องมือในการวัด และเกณฑ์การประเมิน ชัดเจน	5	5
รวม	20	20
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	98.68	97.35
คะแนนเฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.93	4.86

ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญใช้ในการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษาในระดับโรงเรียนและระดับอุดมศึกษา โดยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา และสิทธิมนุษยชน โดยมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมอยู่ที่ 4.93 และ 4.86 จาก 5 ตามลำดับ ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ได้ผ่านกระบวนการและขั้นตอนการจัดทำอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการการร่างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และวิธีการวัดผลและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ Jigsaw และ G.I. ที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกฝนการสร้างปฏิสัมพันธ์ รับฟัง และสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักการมาตรฐานการเรียนรู้ แนวคิดทฤษฎี เอกสารหลักสูตร และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวก่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมแก่นักเรียนให้ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัยยา เม็ดโธสง (2566) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู ซึ่งพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบไปด้วย 5 ส่วน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ IPPR Model สื่อการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และผลการประเมินการใช้รูปแบบการสอนสังคมศึกษา พบว่า ทักษะทางสังคมของนักศึกษามีคะแนนหลังเรียน ($\bar{X} = 88.40$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 77.64$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการสอนสังคมศึกษาโดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.45 (S.D. = 0.62)

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกับแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้ร่วมและการสนับสนุนทางสังคม ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) ผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมหลังเรียน (4.02) สูงกว่าก่อนเรียน (3.62) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 5.358, p < .001$) นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมรายด้าน พบว่า ผลค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ด้านการแบ่งปัน ด้านการช่วยเหลือ ด้านการพลบโยน และด้านการร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้ร่วมและการสนับสนุนทางสังคม

การทดสอบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม		$\bar{X}$	S.D.	t	P-value
การให้	ก่อนเรียน	2.90	.820	4.409	<.001
	หลังเรียน	3.35	.837		
การแบ่งปัน	ก่อนเรียน	3.87	.758	2.717	.002
	หลังเรียน	4.20	.632		
การช่วยเหลือ	ก่อนเรียน	3.36	.806	4.050	<.001
	หลังเรียน	3.86	.791		
การพลอบโยน	ก่อนเรียน	4.18	.699	4.311	<.001
	หลังเรียน	4.52	.500		
การร่วมมือ	ก่อนเรียน	3.77	.655	3.876	<.001
	หลังเรียน	4.16	.761		
รวม	ก่อนเรียน	3.62	.605	5.358	<.001
	หลังเรียน	4.02	.553		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกับแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมก่อนเรียนและหลังเรียน โดยเมื่อใช้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมทั้ง 5 ด้าน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการให้ค่าเฉลี่ยสูงชันมากที่สุด ($t = 4.409$, $p = <.001$) นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมให้ข้อมูลที่ต้นศีกษามาแก่เพื่อนร่วมกลุ่มเพื่อให้ทำงานสำเร็จ และให้คำแนะนำแก่เพื่อนร่วมกลุ่มที่ประสบปัญหาในการทำงาน อันดับที่ 2 คือด้านการพลอบโยน ($t = 4.311$, $p = <.001$) ซึ่งนักเรียนมีพฤติกรรมให้กำลังใจเพื่อนร่วมกลุ่มเมื่อเขาทำงานผิดพลาด ใส่ใจและรับฟังต่อปัญหาที่เพื่อนเผชิญ อันดับที่ 3 คือด้านการช่วยเหลือ ($t = 4.050$, $p = <.001$) โดยนักเรียนแสดงพฤติกรรมช่วยเพื่อนร่วมกลุ่มทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่ม ช่วยอธิบายเนื้อหาในส่วนที่เพื่อนยังไม่เข้าใจ อันดับที่ 4 คือด้านการร่วมมือ ($t = 3.876$, $p = <.001$) ซึ่งนักเรียนแสดงพฤติกรรมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การยอมรับและรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มด้วยสันติวิธี และอันดับที่ 5 คือด้านการแบ่งปัน ($t = 2.717$, $p = .002$) โดยนักเรียนแสดงพฤติกรรมแบ่งปันอุปกรณ์การเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่ม สอดคล้องกับการศีกษาของ García-González *et al* (2023) ที่ศีกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีโครงสร้างสูงและต่ำต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในวิชาพลศีกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยพิจารณาผลกระทบในกลุ่มนักเรียนที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน พบว่านักเรียนที่ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีโครงสร้างสูง (มีการจัดกลุ่มที่หลากหลาย มีการช่วยเหลือและสนับสนุนภายในกลุ่มและจากผู้สอน และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในกลุ่มที่ชัดเจน)

และอยู่ในช่วงอายุน้อยกว่ามีคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากทั้ง 5 องค์ ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การพึ่งพาเชิงบวก และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด พวกเขาจะสร้างความสัมพันธ์กัน แบ่งปันกัน ยอมรับและเคารพผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ Zhou & Colomer (2024) จึงได้เสนอว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ท้าทายให้เรียนรู้ที่จะคิดต่างและเคารพความแตกต่าง ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะในการเข้ากับผู้อื่นและความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมของนักเรียนได้ นอกจากนี้ Turan & Alemdar (2022) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อการพัฒนาทางสังคม อารมณ์ และศีลธรรม พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม การควบคุมตนเอง การเคารพสถานที่และผู้อื่น และความซื่อสัตย์ในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (Grade 7) ได้มากกว่าการจัดการเรียนรู้โดยตรง (direct teaching model)

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตของเรามากขึ้นหลังการแพร่ระบาดของ COVID-19 การเรียนรู้ไฮบริดถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้การเรียนรู้แบบไฮบริดสามารถตอบโจทย์ผู้เรียนที่มีความต้องการหลากหลาย (Álvarez-Chaves & Saborio-Taylor, 2025) และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและทักษะการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีไปได้พร้อม ๆ กัน (Saputri *et al.* 2024) อย่างไรก็ตามผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน และผู้สอนควรใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด แม้ปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้าจะลดลง แต่การเข้าถึงข้อมูลและผู้สอนยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ (See, Daniel, & Koh, 2024) ดังนั้นการเรียนรู้แบบไฮบริดจึงไม่เพียงช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ แต่ยังสร้างสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยีและการมีปฏิสัมพันธ์ทางการศึกษาในยุคดิจิทัลอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้

1. ควรนำหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง พร้อมทั้งประเมินผลการเรียนรู้และพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมพฤติกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ ควรจัดทำคู่มือหรือแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม เพื่อให้ครูท่านอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรส่งเสริมให้ครูในทุกรายวิชาใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม
3. ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียน เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์หรือกิจกรรมจิตอาสา เพื่อส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายในห้องเรียน เพื่อสร้างสังคมการเรียนรู้ที่เอื้อเพื่อเนื้อแผ่นและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรออกแบบการวิจัยเชิงทดลองโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมอย่างชัดเจน พร้อมเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อความน่าเชื่อถือทางสถิติ

2. ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลติดตามผล (Follow-up) อย่างน้อย 3-6 เดือน เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมแอ่ต่อสังคมหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมแอ่ต่อสังคม เช่น การสนับสนุนจากผู้ปกครองหรือสภาพแวดล้อม พร้อมใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเสริมข้อมูลเชิงลึก

3. ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยผสมผสานการเรียนรู้แบบออนไลน์และออฟไลน์ พร้อมใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงหรือเกมจำลองสถานการณ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมแอ่ต่อสังคม รวมถึงศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ต่อกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเน้นเทคโนโลยีช่วยเหลือและการปรับให้เหมาะกับแต่ละบุคคล

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับสนับสนุนจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

เอกสารอ้างอิง

- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2562). Social Support การสนับสนุนทางสังคม. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2567, จาก <https://smarterlifebypsychology.com/2019/09/30/social-support-%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/>
- ดูลยา จิตตะยโสธร. (2557). การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมแอ่ต่อสังคม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 34(2): 161-173.
- _____. (2561). อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ และการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมแอ่ต่อสังคม โดยมีความร่วมมือรู้สึกเป็นตัวแปรส่งผ่านในระดับอุดมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 36(2): 136-156.
- ทีศนา แชมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 25. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภสร มิลินทานุช. (2561). การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ (สสวท.) ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต. ปริญญาโท กศ.ม.(วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/344/1/g571130073.pdf>

- ปวรี กาญจนภี นิลผาย. (2562). **ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักศึกษาปริญญาตรี**. ปริญญาโท ปร.ด.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/832/1/gs571120050.pdf>
- รัศมีแสง หนูแป้นน้อย ทศนา ทวีคุณ และ พัชรินทร์ นันทจันทร์. (2561). การเห็นคุณค่าในตัวเอง การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมรังแกกันในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. **วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต**. 32(3): 13-32.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อธยา เมิตไธสง. (2566). การพัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู. **วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ**. 33(2): 94-107.
- Álvarez-Chaves, A., & Saborío-Taylor, S. (2025). Hybrid Learning in Higher Education: Considerations for Its Implementation in Course Design. **Journal of Digital Educational Technology**, 5(1): ep2505.
- Bierhoff, H. W. (2002). **Prosocial Behaviour**. London: Psychology Press.
- Eisenberg, N., Tryon, K., และ Cameron, E. (1984). The Relation of Preschoolers' Peer Interaction to Their Sex-Typed Toy Choices. **Child Development**. 55(3): 1044-1050.
- Fitz-Gibbon, C. T., & Morris, L. L. (1987). **How to Design a Program Evaluation (Vol. 3)**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fumio, M. (2022). **Survey: Online Classes Reduce Social Skills of College Students**. Retrieved March 24, 2025, from <https://www.asahi.com/ajw/articles/14551470>
- García-González, L., Santed, M., Escolano-Pérez, E., & Fernández-Río, J. (2023). High-Versus Low-Structured Cooperative Learning in Secondary Physical Education: Impact on Prosocial Behaviours at Different Ages. **European Physical Education Review**. 29(2): 199-214.
- House, J. S., Landis, K. R., & Umberson, D. (1988). Social Relationships and Health. **Science**. 241(4865): 540-545.
- Irawan, A. W., Dwisona, D., & Lestari, M. (2020). Psychological Impacts of Students on Online Learning during the Pandemic COVID-19. **KONSELI: Jurnal Bimbingan dan Konseling (E-Journal)**. 7(1): 53-60.
- Johnson, D., & Johnson, R. (2018). **Cooperative Learning: The Foundation for Active Learning**. Retrieved April 26, 2024, from <https://doi.org/10.5772/intechopen.81086>
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1992). Implementing Cooperative Learning. **Contemporary Education**. 63(3): 173.

- Kan Hyeong-woo. (2021). **Teachers Worry about Students Losing Social Skills during Pandemic: Survey**. Retrieved March 3, 2025, from <https://www.koreaherald.com/article/2614479>
- Linanda, E., Amanah, S., & Gutji, N. (2024). The Influence of Post Online Learning on Social Behavior of Junior High School in Jambi City Students. **Jurnal Bikotetik (Bimbingan dan Konseling: Teori dan Praktik)**. 8(1): 67-72.
- Manohar, L. (2024). Exploratory Study on The Impact of Online Virtual Classroom Education on Physical & Mental Health and Development of Social Skills of Children. **IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS)**. 29(10): 38-48.
- Martinsone, B., Stokenberga, I., Damberga, I., Supe, I., Simões, C., Lebre, P., . . . Fonseca, A. M. (2022). Adolescent Social Emotional Skills, Resilience and Behavioral Problems during the COVID-19 Pandemic: A Longitudinal Study in Three European Countries. **Frontiers in Psychiatry**. 13: 942692.
- Saputri, H. A., Putri, A. R., Ningsih, L., & Andikos, A. F. (2024). Improving Early Childhood Social Interaction through Learning Models Technology Based. **Journal of Asian Primary Education (JoAPE)**. 1(2): 117-121.
- See, P. J., Daniel, B., & Koh, J. (2024). Examining Students' Learning Experiences in Hybrid Environments. **Proceedings ASCILITE 2024(ASCILITE 2024 Conference Companion Materials)**: 87-88.
- Turan, S., & Alemdar, U. (2022). Is the Effect of Cooperative Learning on Social, Emotional and Moral Development? **Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi**. 5(Özel Sayı 2): 966-979.
- Zhou, T., & Colomer, J. (2024). Cooperative Learning Promoting Cultural Diversity and Individual Accountability: A Systematic Review. **Education Sciences**. 14(6): 567.